

Itt élnek közöttünk

Az áttelepültek mindennapjai

A legtöbben 10 évvel ezelőtt érkeztek Szegedre. Akkor tört ki a háború a szerbek és a horvátok között, a vajdasági katona-kötelesekre az egyenruha és a vukovári véres front várt... Ezt elkerülendő, átjöttek, később szöktek Magyarországra – oltalmat keresni. Míg a téboly véget nem ér, gondolták, néhány hónap és mehetnek haza. Nem mehettek. Később se. (A jugoszláv parlament néhány hónappal ezelőtt szüntette meg a hadkötelezettségről szóló 1991-es törvényt!) Még 1992-ben megalakították a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének szegedi tagozatát, amely azóta is működik. Nagy Abonyi Attila, az egyesülés elnöke, a napokban tartott tisztújító értekezleten számolt be az elmúlt kétéves időszakban végzett tevékenységükről.

Az elnök mindenek előtt azt hangsúlyozta, hogy sikerült a tagság létszámát, csekély mértékben ugyan, gyarapítani. Tudatában vannak, hogy a valamivel több mint 70 fős taglétszám csak töredéke a Szegeden és környékén élő délvidékiek közösségének. Ugyanakkor azt is látják, erre a visszajelzések ébresztették őket, hogy az egyesületre szükség van. Kilenc éve dolgoznak megszokás nélkül, s a mostani összegezésből az is kiderül, hogy a tavalyi év volt talán a legmozgalmasabb.

Nagy Abonyi Attila elmondja, hogy az általuk létrehozott Kosztolányi Dezső Alapítvány számlájára csaknem ötvenezer forintot utaltak át személyi jövedelmükből az adózók, s ezt a szerény összeget a délvidéki gyerekek iskoláztatására fordították. Az elmúlt év munkájának egyik sikeres fejezete a pályázati tevékenység volt. Az egyesület tíz pályázaton indult, s haton nyert kisebb-nagyobb összeget. Mindez szerencsés körülményként könyvelhető el, hiszen ily módon sikerült támogatni a délvidékiek kulturális, oktatási, társadalmi tevékenységét is.

Konkrét adatokat is sorakoztat az elnök. Az évek óta rendszeresített egyesületi öszsze-jövedelekre, a Bolyai utca 11-ben, mind több határon túli

Az új vezetőség

Munkatársunktól

Az évi közgyűlésen megválasztották az egyesület új vezetőségét is. Az elnök Nagy Abonyi Attila, elnökhelyettes Horváth Júlia, titkár Pusztai Lajos, pénztáros Francia Ida, tagok pedig: Solti György, Hekli Endre és Mohácsi Gábor. Az ellenőrző bizottság tagjai: Kálmán László (elnök) Hajnal Imre és dr. Horváth László.

li vendéget sikerült meghívniuk. Így például tavaly látták vendégül Horváth-Militicsi Szabolcsot, a dél-bácskai és szerémségi cserkészcsapat vezetőjét, aki érdekes honismereti előadást tartott. De élvezetes esteket tölthettek együtt például Bogdán József papköltővel, Molnár Rózsa hitoktató-irodalmárral, a Képes Ifjúság munkatársaival (Tóth Líviával, Mihájlivits Klárával és Szabó Palócz Attilával), Huszár Ottó ausztráliai magyar festőművésszel, Kudlik Gáborral és Molnár Veronával, a szabadkai testvérvárosi Nyitott távlatok vezetőivel is.

Az egyesület támogatta a délvidéki fiataloknak az Ekom-parkban szervezett honismereti táborban való részvételét, a Domonkos István költő irodalmi munkásságát feldolgozó ifjúsági találkozót, amelyen becsei, adai, doroszlói diákok szerepeltek. Támogatták az adai Vadvirág és a palicsi cserkészklubot, segítettek két tagtársuk könyvének a kiadásában is. Balázs László daloskönyvét és Horváth Júlia Naplóm-mal kettőben című művének a megjelenését támogatták, s ez utóbbi első díjat nyert az elsőkönyvesek országos pályázatán.

Nagy Abonyi Attila azt mondja, itt élnek, itt dolgoznak, itt – Szegeden vagy mássutt – igyekeznek hasznos tagjai lenni ennek a társadalomnak. Ezért szeretnék az egyesület taglétszámát növelni, hiszen akkor a mostaninál is jobb eredményeket lehetne elérni a szerteágazó munkában. Az ajtajuk mindenki előtt nyitva áll.

K. F.

Nagy Abonyi Attila: Mindenki előtt nyitva áll az ajtajuk. (Fotó: Schmidt Andrea)

Elriasztják a vadlerakókat

Döggútából hulladékudvar

Belátható időn belül el-tűnhet Szőreg szégyenfol-tja, a település határát elborító szemétkerakó. A vadlerakó telep mellett hulladékudvar épül: az odavezető út építésére már megszavazta a pénzt az önkormányzat. A „feketén” szemétkerakókat állandó ellenőrzéssel riasztják el a környékről.

Évek óta mind szélesebb hullámokban nyaldossa Szőreg nyugati „partjait” a Budzsák-erdő szélén terebélyesedő szemétker. A vadlerakón több ezer köbméter ipari hulladék, csomagolóanyag és háztartási szemétker halmozódott föl – annak ellenére, hogy a településrészen rendszeresen összegyűjtik a kapuk elé tett hulladékokat a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. kukautóit.

A világvége hangulatot idéző, szélesen növekvő szemétker domb nyaranta orrfacsaró szagfelhőket ereget – a környékeliek nem kis bosszúságára.

Tóth Csaba önkormányzati képviselő évek óta szorgalmazza egy hulladékudvar megépítését. Kertvárosi körzetben mindig keletkezik olyan szemétker, ami nem fér a gyűjtődénybe. A környék szigorú ellenőrzésével pedig elriaszthatnák az erdőszélre titokban vegyszerek dobozokat, használt akkumulátorokat borító környezetszennyezőket is.

Tóth Csaba képviselő a pályamesteri házikónál, amelyet a hulladékudvar fogadóépületévé alakítanának át. (Fotó: Schmidt Andrea)

A hulladékudvar megépítése azért késett, mert nem találtak megfelelő telephelyet. Hol a kiválasztott terület közelében lakók tiltakoztak, hol pedig valamely szakhatóság mondtott nemet az elképzelésre. A legfrissebb terv szerint éppen a vadlerakó mellé, az egykori döggút helyére kerülne hulla-

dékudvar, amelynek működéséhez viszont odavezető út, valamint víz és villany is szükséges. Tóth Csaba jó hírrel szolgált: a vasúti átjárónál véget érő, szilárd burkolatú utat önkormányzati forrásból építik tovább: a mintegy 300 méteres útszakasz 6 millió forintos költségét a nemrégiben megszava-

zott költségvetésből fedezik. A víz és az áram bevezetése viszont tömörked pénzbe kerülne. A terv azonban mégsem bukhat el a megvalósítás küszöbén: a „gordiuszi csomó” úgy vágható át, hogy az udvar kiszolgáló helyiségét a vasúti átjáróhoz közeli, az egykori pályamester házikójában rendezik be. Az

átalakítás tervei a szegedi polgármesteri hivatal városüzemeltetési irodáján készülnek. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat jóváhagyása után már kezdődhet is a szerb nevű Budzsák-erdő (budzsák: szeglet) melletti hulladékudvar építése.

Nyilas Péter

Szlovák-magyar CD-szótár született

Szeged nyitott város

Szegeden az egyik legnépesebb és legszervezettebb kisebbségi csoport a szlovákoké. Az 1990-es népszámlálás idején városunkban több mint ötszáz-an vallották: beszélnek és nyelvet, de a tapasztalat szerint azonban ennél jóval többen lehetnek azok, akik értenek „tótul”, illetve kötődnek e kultúrához. Ezért nem csoda, hogy a törvény megszületését követően az első között alakult meg a Szegedi Szlovák Önkormányzat.

A „szegedi tótok” történetéről, a kisebbségi létről történetesként is sokat tud Tóth István, a Szegedi Szlovák Önkormányzat elnöke. Az 1838-as összeírás szerint a mai Ady tér környékén létezett a Tótok utcája, ahol gyolcsos, drogériás, parfümériás üzletek is sorakoztak – emlékeztetett a kezdetekre Tóth úr. Mások, például Ollíkkék, telekkönyvi hivatalnokként integrálódtak a helyi társadalomba. De a korabeli szegedi újságok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyik honvéd főhadnagyról mint tót származású hősről is megemlékeztek. A szlovákok Osztróvszky József személyében polgármestert adtak a városnak. Az adatokat böngészve látható: a legtöbb szlovák 1920 körül élt Szegeden. Számuk a két világháború között megfogyatkozott. Eleinte a Felvidékről, viszont az 1950-es évektől – elsősorban a szegedi tanárképző főiskolán megalapított szlovák tan-szék vonzerejének köszönhetően – a dél-afoldi megyékből érkeztek városunkba a szlovákok.

A szlovákok hatásáról sokat elárul, hogy Bálint Sándor szegedi szótárában száznál is

Tóth István: Az egyesület és az önkormányzat is szolgálhatja a kisebbségeket. (Fotó: Gyenes Kálmán)

több olyan kifejezést említ, ami a tótok nyomát rögzíti. Nem törekedtek önálló szervezet megalakítására a szegedi szlovákok, inkább a szakmájuknak, hobbiuknak megfelelő társadalmi egyesületekben jeleskedtek. Hovatartozásuk egyik megnyilvánulási formája volt a vallás: Szegeden 1872-76 között evangélikus egyház-községet alapítottak.

Az egyik legképzettebb társadalmi csoport a szegedi szlovákoké. Az állítást igazolja, hogy – mivel többirányú felsőfokú végzettséggel rendelkeznek – az itteni szlovákokat szinte nem érinti a munkanélküliség, az állás nélkül maradtak is könnyen és rövid időn belül elhelyezkednek.

Szegedről sugározzák a magyarországi szlovákoknak szó-

ló rádió és televízió műsorokat. A médiaszakemberek, illetve a magyarországi szlovákok szervezeteiben jeleskedő személyek képzésében jelentős szerepet vállal a szegedi tan-szék. E szellemi központ ki-sugárzásának köszönhetően iz-mosak a helyi szlovákság szerve-zetei – véli Tóth úr. A 1975-ben alakult szlovák klubot so-kan megismerték a mandolin és a tánc csoport révén is. E klub 1989-ben egyesületté alakul-ta szervezte a népcsoport kul-turális rendezvényeit. Az önkormányzati szisztéma előnye-i között az egyik legfontosabb – Tóth István szerint –, hogy jo-gi helyzetéből következően le-tetőséget ad a szlovákság érde-keinek képviseletére, bizonyos döntéseket csak e testület egye-tértésével hozhat meg a szege-

di közgyűlés. Ugyanakkor az önkormányzat mozgásteré, gazdálkodása kötöttebb, mint egy egyesületé. Az önkormányzatiság eddigi tapasztalatok alapján indokolt lehet a kisebbségi törvény szigorítása is.

A szlovák kisebbségi önkormányzat több kiadvány, sőt: szlovák-magyar CD-ROM és szótárt, valamint ok-tató programot jelentetett meg. Keddenként és szerdánként nyelvi képzést tartanak a gye-rekeknek a Szegedi Szlovákok Egyesülete szervezésé-ben. Az anyaországgal való ismerkedést is szolgálja a nyári anyanyelvi és vallási tábo-ruk. Az önkormányzat posztg-raduális képzést szervez, be-kapcsolódik a szegedi nyári nemzetiségi napok programjá-

ba, de szlovák-magyar vállal-kozái találkozót is szervezett már.

A szegedi kisebbségi önkormányzatok társulása, majd a nemzetiségi önkormányza-tok szövetsége életre hívását leginkább a szlovákok szorgalmazták. Ez a laza együttmű-ködés lehetővé tette a két külön-böző időszakban alakult, más-más társadalmi háttérrel ren-delkező kisebbségi önkor-mányzatok feladatainak meg-oldását, a közös adminisztrá-ció és rendezvény központ, a kisebbségek házának kialakítá-sát.

Az, hogy Szegeden kilenc kisebbségnek lett választott önkormányzata – Tóth István sze-rint – kifejezi a város befogadó jellegét és nyitottságát.

Ú. I.